

Asia: VN/31603/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaksi 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriölle.

Lausuntopyyntö luonnoksesta yhteisötalouden ja yhteiskunnallisen yrittäjyyden strategiaksi 2025-2029

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä.

Yrittäjät haluaa kiinnittää strategiassa huomioita seuraaviin asioihin.

1. Yhteiskunnallisten yritysten rooli

Suomen Yrittäjien mielestä yhteiskunnallisten yritysten rooli on tärkeä niillä sektoreilla, joissa yhteiskunnalliset yritykset korjaavat hyvinvointiyhteiskunnan/julkisen sektorin palvelutoiminnan puutteita ja joissa ei ole vielä mukana kaupallisia yrityksiä.

Esimerkiksi Iso-Britanniassa yhteiskunnallisilla yrityksillä on merkittävä rooli erityisesti sosiaalipalvelujen tuottamisessa sekä laajemmin yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemisessa. Näiden yritysten ensisijainen tavoite on sosiaalinen vaikuttavuus (köyhyyden ennaltaehkäisy, polut työllistymiseen, sosiaalinen tuki jne.) köyhimmillä alueilla.

2. Rajanvedon vaikeus - mitkä ovat yhteiskunnallisia yrityksiä?

Suomessa lähes kaikessa yritystoiminnassa pyritään nykyisin sekä sosiaaliseen että ekologiseen kestävyYTEEN. Yritykset tuottavat taloudellista arvoa (voittoa) omistajille samalla kun ne edistävät yhteiskunnallista hyvinvointia ja ympäristön suojelua.

Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa sitä, että työpaikoilla on reilut työehdot, turvallinen työympäristö, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Yrityksen toiminta on läpinäkyvää, se tekee reilua kauppaa ja kunnioittaa ihmisoikeuksien koko arvoketjussa.

Ekologinen kestävyys tarkoittaa energian ja materiaalien säästämistä, kierto-talouden periaatteita ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista.

Mikäli yrityksen taloudellinen arvonlisä suunnataan lähes kokonaan yrityksen kasvuun ja tekemään lisää hyvinvointia yhteiskunnalle, onko yritys silloin yhteiskunnallinen? Mikäli osa yrityksen voitosta suunnataan omistajille esimerkiksi osinkojen muodossa (korvauksena riskinotosta), loppuuko yrityksen rooli yhteiskunnallisena toimijana? Rajanveto on todella vaikeaa.

3. Reilun kilpailun periaate

Olemme samaa mieltä strategian ehdotuksesta, että yhteisötalouden toimijat korostuvat erityisesti tilanteissa, joissa julkinen ja yksityinen sektori ei tarjoa perus- ja välttämättömyyspalveluja. Silloin ollaan lähellä Iso-Britannian ”Jobs and society”-periaatetta.

Yhteiskunnallisista yrityksistä ei kuitenkaan saa tulla omaa ryhmäänsä, joilla on omat rahoituskanavat ja säännöt. Huonon esimerkin eriarvoisesta luokittelusta ovat antaneet viime vuosina yleistyneet julkisen sektorin in-house-yhtiöt, joilta julkinen sektori tilaa palveluja ja tuotteita ilman minkäänlaisia reilun kilpailun sääntöjä ja periaatteita.

Suhtaudumme epäluuloisesti strategian toimenpide-ehdotukseen, jossa yhteiskunnallisten yritysten toimiessa toisaalta markkinasuuntautuneesti ja toisaalta sosiaalisesti, on toimintaedellytysten kehittämisessä huomioitava nämä erot.

Reilun kilpailun näkökulmasta haastavaa on myös se, että yhteisötalouden toimijoiden ja yhteiskunnallisten yritysten verotuksellinen asema on erilainen kuin muiden yritysten. Noin 300 toimijaa on vapautettu tuloverosta.

Samoin mikäli yhteiskunnallisille yrityksille halutaan omia rahoitusinstrumentteja, on arvioitava rahoituksen markkinavääristymiä ja kilpailuhaittoja. Vai onko yleensä järkevää luoda yhteiskunnallisille yrityksille omia rahoitusinstrumentteja?

Hankintalakia ei saa monimutkaistaa. Nyt strategiassa hankintasopimuksia ehdotetaan tarjottavaksi toimijoille, joiden työvoimasta vähintään 30% on vammaisia tai muuten heikossa asemassa olevia henkilöitä. Mikroyritysten ja useiden pk-yritysten osalta esimerkiksi tämä kriteeri merkitsee sitä, että kilpailutuksiin ei pysty osallistumaan.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Harri Jaskari

Johtaja

Jaskari Harri
Suomen Yrittäjät ry